

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 1999

Päätös nro 44/99

Asia Irtisanomista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Kainuun rajavartioston 22.7.1998 tekemä päätös, jolla A:n virkasuhde on irtisanottu.

Oikaisuvaatimus

A on vaatinut irtisanomista koskevan päätöksen kumoamista ja pyytänyt, että asia käsiteltäisiin virkamieslautakunnassa suullisesti.

Asian käsittely

Kainuun rajavartiosto on antanut asiasta vastineen ja A vastaselityksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Kainuun rajavartiosto on 22.7.1998 irtisanonut A:n nuoremman opistoupseerin virasta valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin nojalla.

Valtion virkamieslain 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Käyttäytymisvelvollisuuden on katsottu ulottuvan myös vapaa-ajalle muun muassa silloin, kun virkamies on asemassa, johon voi liittyä merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Lain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Hallituksen esityksen (HE 291/1993 vp) perustelujen mukaan on irtisanomisperusteiden olemassaoloa arvioitaessa otettava huomioon valtion palveluksessa olevien virkamiesten toisistaan poikkeaviin tehtäviin kohdistuvat erilaiset vaatimukset. Lain 25 §:n 3 momentin mukaan irtisanominen on tehtävä mainitussa pykälässä tarkoitetulla perusteella kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut viranomaisen tietoon.

Opistoupseeri toimii sotilasvirassa. Tähän sisältyy oikeus myös pakkovallan käyttöön. Tällöin hän voi joutua virkatehtäviä suorittaessaan arvioimaan itsenäisesti tilanteen vaatimia toimenpiteitä.

Selvitys tapahtumista

Irtisanomista koskevan päätöksen mukaan A:lle on viimeisen viiden vuoden aikana määrätty kurinpitomenettelyssä:

- 1) varoitus 16.8.1993 palvelusrikkomuksesta YK-palveluksessa;
- 2) kurinpitosakkoa 10 päivältä 17.8.1993 sotilaan sopimattomasta käyttäytymisestä YK-palveluksessa; ja
- 3) varoitus 19.6.1997 sotilaan sopimattomasta käyttäytymisestä ja vahingonteosta.

Kajaanin käräjäoikeus on 10.9.1996 tuominnut A:n erittäin lieventävien asianhaarojen vallitessa tehdystä järjestysmiehen väkivaltaisesta vastustamisesta ja vahingonteosta 30 päiväsakkoon. Itä-Suomen hovioikeus ei ole 17.12.1996 antamassaan päätöksessä muuttanut käräjäoikeuden tuomiota.

Lisäksi Kajaanin käräjäoikeus on 22.5.1998 tuominnut A:n rattijuopumuksesta 45 päiväsakkoon ja ajokieltoon. Tuomio on lainvoimainen.

Irtisanomista koskevan päätöksen mukaan A:n sekä kurinpitomenettelyssä että tuomioistuimessa saamien rangaistusten taustalla on ollut alkoholin väärinkäyttö. Kainuun rajavartiostossa on A:n kanssa neuvoteltu hoitoonohjauksesta 12.11.1990 sekä 28.10.1993, jolloin todettiin, että A:n tulee hakeutua ammattiauttajan puheille. Viimeisin hoitoonohjaukseskustelu A:n kanssa käytiin Kuivajärven rajavartioasemalla 28.8.1997, jolloin A ilmoitti, ettei näe perusteita hoidolle.

Päätöksen mukaan A:n käyttäytyminen sekä palveluksessa että vapaa-aikana osoittaa, että hän on sopimaton palvelemaan rajavartiolaitoksen opistoupseerin virassa ja että on olemassa valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin tarkoittama erityisen painava syy hänen virkasuhteensa irtisanomiseen.

Virkamieslautakunnan saaman selvityksen mukaan A on 20.3.1998 aamulla Kajaanissa ajanut henkilöautollaan kotoa töihin rajavartiostoon, jonne hän oman ilmoituksensa mukaan saapui klo 6.55. Virkapaikalla A:n epäiltiin olevan juovuksissa. Kapteeni B:n klo 8.40 paikalle hälyttämä poliisipartio suoritti A:lle Alcometerpuhalluskokeen, joka antoi tulokseksi 0.7 promillea. Myöhemmin aamulla otetusta

verikokeesta Kansanterveyslaitoksen verenalkoholilaboratorio määrittäi veren alkoholipitoisuudeksi näytteenottohetkellä 1.08 promillea.

A haastettiin Kajaanin käräjäoikeuteen hänelle 22.4.1998 annetulla haasteella. Siten A:ta ei haastettu rajavartiolaitoksesta annetun asetuksen 56 §:n mukaisesti hallintoyksikön päällikön välityksellä.

Kajaanin käräjäoikeuden 22.5.1998 antaman tuomion perusteiden mukaan huomioon ottaen promillemäärä ajon aikana sekä se, että ajo on tapahtunut aamulla noin kello seitsemän, ei voida katsoa, ettei ajosta olisi aiheutunut vaaraa toisten turvallisuudelle. Käräjäoikeuden tuomio saapui rajavartiostolle tiedoksi 4.6.1998.

Saatuun käräjäoikeuden tuomion tiedoksi rajavartiosto varasi A:lle 9.7.1998 päivätyllä kirjeellä tilaisuuden tulla kuulluksi virkasuhteensa mahdollisen irtisanomisen vuoksi. A antoi vastineensa 16. ja 17.7.1998. A irtisanottiin 22.7.1998.

Vaatimus suullisesta käsittelystä

A on pyytänyt, että asia käsitellään virkamieslautakunnassa suullisesti. Virkamieslautakunnan käytettävissä on ollut irtisanomisen perustetta koskeva kirjallinen aineisto. Asiassa ei ole ilmennyt, että suullisessa käsittelyssä voitaisiin saada irtisanomisen perusteena olevista seikoista sellaista selvitystä, jota ei olisi kirjallisesti virkamieslautakunnan saatavissa. Virkamieslautakunnan käytössä oleva kirjallinen aineisto on siten riittävä asian ratkaisemiseksi eikä suullisen käsittelyn järjestäminen asiassa ole tarpeellista.

Oikeudellista arviointia

Irtisanomiseen voidaan ryhtyä, kun siitä päättävä viranomainen katsoo irtisanomisen edellytysten täyttyvän. Koska irtisanomisperusteena oleva A:n menettely on johtanut rikostutkintaan ja syytetoimiin, on työnantajan harkinnassa ollut, ryhdytäänkö irtisanomiseen jo ennen asian käsittelyä käräjäoikeudessa vai vasta käräjäoikeuden tuomion jälkeen. Virkamieslautakunta katsoo, että käräjäoikeuden tuomion ja sen perustelujen odottaminen on ollut hyväksyttävää ja irtisanomistoi-
menpiteisiin ryhdytty virkamieslain edellyttämässä kohtuullisessa ajassa.

Irtisanomista koskevan päätöksen mukaan A:lle on vuonna 1993 YK-palveluksessa kurinpitomenettelyssä annettu varoitus palvelusrikkomuksesta ja kurinpitosakkoa sotilaan sopimattomasta käyttäytymisestä. Näistä tapahtumista on kuitenkin kulunut jo niin paljon aikaa, ettei niitä enää voida pitää perusteena arvioitaessa A:n sopivuutta virkaansa.

Syyllistymällä rattijuopumukseen ja saapumalla 20.3.1998 päihtyneenä palvelukseen osoittaa, ettei A ole käyttäytynyt asemansa edellyttämällä tavalla. A voi virka-asemansa perusteella joutua käyttämään julkista valtaa siinä määrin, että hän vastaa upseeriasemassa edellytettävästä käyttäytymisestä myös vapaa-aikanaan. A on siten syyllistymällä rattijuopumukseen ja saapumalla päihtyneenä palvelukseen sekä aikaisemmilla rangaistuksiin johtaneella käyttäytymisellään rikkonut virkavelvollisuuttaan.

Virkamieslautakunnan katsoo, että A:n moitittavan käyttäytymisen perussyynä on ollut hänen alkoholiongelmansa. Hoitoonohjausyrityksistä huolimatta A ei ole katsonut olevansa hoitoonohjauksen tarpeessa.

Edellä esitetyn perusteella ja ottaen erityisesti huomioon A:n moitittava käyttäytyminen vuosina 1996-1998 kokonaisuutena arvioiden virkamieslautakunta katsoo, että A:n irtisanomiseen on ollut virkamieslain 25 §:n tarkoittama erityisen painava syy.

Päätös

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 §, 25 §:n 2 ja 3 momentti.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Sahi, jäsenet Kairinen, Kulla, Paavilainen, Salo, Sipiläinen ja Äijälä sekä varajäsenet Kauppala ja Vehkamäki. Asian esittelijä Timo Nikkinen.